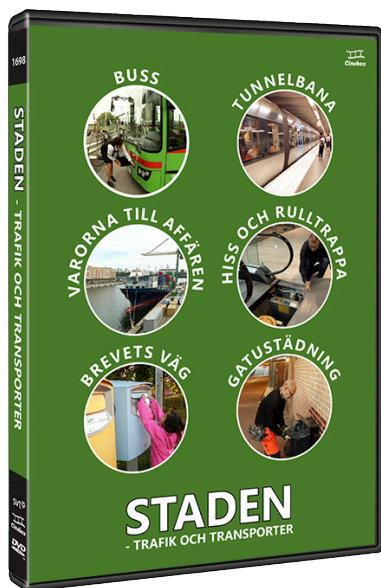

Speltid: 30 min (6x5 min)

Från: 5 år

Ämne: Samhällskunskap

Produktionsland:
Sverige, 2014

Svensk version:
©Cinebox, 2016

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmmr: 1698

**För ytterligare
källinformation:**
Kontakta Cinebox
08-445 25 50

Staden – trafik och transporter

Vad behövs för att kunna ta sig fram i en stad? Eller för att skicka någonting? När du går och handlar kanske du inte tänker på hur varorna har kommit till affären, men det är mycket som måste fungera på vägen. Vart tar bussen vägen efter slutstationen? Hur fungerar hissen och rulltrappan? Och vem tar hand om brevet efter att du har lagt det på brevlådan? Allt sköts av någon. I de här filmerna får du veta mer!

Avsnitt 1 - Buss

Det finns många sätt att ta sig runt i en stad. Man kan till exempel cykla, gå eller åka bil. Men det finns också smarta sätt att ta sig fram många tillsammans. Ett sådant sätt är att åka buss. Varje buss har en busschaufför som ser till att alla som åker bussen kommer fram till rätt ställe. Busschauffören måste vara väldigt uppmärksam. När bussen har åkt klart för dagen körs den till en bussdepå. Där kan den bli tvättad i busstvätten, och få service om den är trasig. Då lagar man oftast bussen underifrån, det är enklast!

Frågor att svara på efter visning:

1. På vilket sätt brukar du ta dig fram?
2. Vad kallas den som kör bussen?
3. Vad behöver man ha koll på när man ska åka buss?
4. Vad kallas stället som bussen vilar på?
5. Vad betyder det att bussen "servas"?
6. Hur lagar man enklast en trasig buss?

Avsnitt 2 - Tunnelbana

Det finns många sätt att ta sig runt i en stad. Man kan till exempel cykla, gå eller åka bil. Men det finns också smarta sätt att ta sig fram många tillsammans. Ett sådant sätt är att åka tunnelbana. Tunnelbanor finns i många stora städer, och de går under marken. På så sätt är de inte i vägen för resten av stadens trafik. En tunnelbana kan transportera väldigt många människor på en och samma gång. På ett kontor i stan sitter trafikledarna, som bestämmer hur tågen ska åka under dagen. Varje tåg har också en egen tågförare. Tågföraren Johanna berättar att hennes jobb är som att köra en jättestor berg- och dalbana. Hon tycker att det är väldigt roligt! När tåget har åkt klart för dagen får det vila i en tågdepå. Där kan det också bli rengjort, både utanpå och inuti.

Frågor att svara på efter visning:

1. På vilket sätt brukar du ta dig fram?
2. Vad kallas den som kör tunnelbanan?
3. Vilka är det som har koll på tågen under dagen?
4. Vad kallas stället som tågen vilar på?
5. Vad behöver man ha koll på när man ska åka tunnelbana?

Avsnitt 3 - Varorna till affären

I Sverige kan vi bara odla vissa sorters mat, all annan mat behöver fraktas hit från andra delar av världen. Men hur går det egentligen till när maten kommer till affären? Vissa matvaror fraktas till våra hamnar med båt. Sedan lastas de av i bananföretagets lokaler. Där kontrolleras de så att de inte blivit dåliga på vägen. Det gör man genom att mäta temperaturen i rummet där bananerna förvaras, och i bananerna själva. Om bananerna har rätt temperatur får de åka vidare till affären, där de kan säljas och ätas.

Frågor att svara på efter visning:

1. Ge exempel på mat som vi inte kan odla i Sverige!
2. Hur fraktas bananerna till Sverige?
3. Varför är det så viktigt att bananerna håller rätt temperatur under frakten?
4. Hur kan man ta reda på om bananerna är lagom varma?
5. Vilka andra sätt finns det att frakta mat på?

Avsnitt 4 - Hiss och rulltrappa

Tänk att det finns trappor som man inte behöver gå i! Men hur funkade egentligen en rulltrappa? Trappstegen drivs av en motor, som får trappstegen att åka runt, runt. Om man inte vill eller kan åka rulltrappa finns det oftast också en hiss. Hissen hänger i vajrar, och drivs av en motor högst upp i huset. Förutom vajrarna finns det också en säkerhetskedja som fångar upp hissen ifall någon av vajrarna skulle gå sönder.

Frågor att svara på efter visning:

1. Var sitter motorn som driver en rulltrappa?
2. Vad ska man tänka på när man åker rulltrappa?
3. När kan det vara bra att ta hissen istället för rulltrappan?
4. Var finns motorn som driver hissen?
5. Varför finns det så många gamla hissar i Sverige?

Avsnitt 5 - Brevets väg

Om man vill skicka ett brev måste man börja med att sätta på ett frimärke på brevet och lägga det i en brevlåda. Men vad händer sen? Det får vi reda på i den här filmen. Först hämtas breven i lådan och körs till postterminalen. Säckarna töms på ett löpande band, där de grovsorteras. En maskin sorterar breven så att de kommer till rätt del av Sverige. Sedan sorteras de så att de kommer till rätt gatuadress. En lastbil kör ut breven till det lokala postkontoret, där de sorteras en sista gång. Sedan lastas de på en brevbärcykel, och delas ut till rätt person.

Frågor att svara på efter visning:

1. Var på brevet ska man sätta frimärket och skriva adressen?
2. Hur går det till när breven sorteras?
3. Hur lång tid tar det ungefär från att man skickat brevet till det att det kommer fram?
4. Vad kallas den som cyklar ut med breven och delar ut dem?

Avsnitt 6 - Gatustädning på natten

Varje dag samlas det mycket skräp på marken i städer, men på morgonen är staden för det mesta ren och fin igen. Hur går det till? Det får vi svar på i den här filmen. Långt innan stadens invånare har vaknat går de som städar stadens gator till jobbet. De kör en sopmaskin som sopar in skräpet i en behållare på sopmaskinen. Det är ungefär som att dammsuga på gatan! Det är flera i varje stad som jobbar med att hålla staden ren och fin, och som ser till att allt funkar som det ska. I filmen får vi se hur det går till när gatlamporna byts ut, och när nya träd planteras i staden.

Frågor att svara på efter visning

1. Hur funkar maskinen som städar i staden?
2. Hur kan man hjälpa till att hålla rent i staden?
3. Vad behöver man för maskin när man ska byta ut gatulamporna?
4. Kan du komma på något mer jobb som hjälper till att hålla staden fin?

Nyckelord

Trafik, städer, infrastruktur, vatten, reningsverk, buss, tunnelbana, kollektivtrafik, elektricitet, post, internet, transport, hiss, rulltrappa.

Här kan du hämta mer information

<http://urskola.se/Produkter/164415-Valkommen-till-staden-Om-avloppsvatten> - Utbildningsradions serie Välkommen till staden med avsnitt om bland annat tunnelbanan och avloppsvatten.

<http://www.gryaab.se/forskolklasser/> - Reningsverket - Gryaabs hemsida med info och spel.

<http://water.usgs.gov/edu/watercycleswedish.html> - Swedish Water House hemsida med info om vattnets kretslopp.

<http://www.svenskvatten.se/fakta-om-vatten/vattenskolan/> - Svenskt vatten har också en hemsida med info om dricksvatten, avlopp och kretslopp.

<http://www.skelleftea.se/default.aspx?id=68005> - Skellefteås kommun berättar hur man enklast åker buss.

<http://sparvagsmuseet.sl.se/veta-mera/> - På spårvägmuseets hemsida finns info om museets utställningar och om kollektivtrafikens historia.

<http://urskola.se/Produkter/168203-Fatta-fakta-Elektricitet> - UR skola om elektricitet.

www.ne.se - Nationalencyklopedin

<https://duckduckgo.com/> - En sökmotor som inte spårar dig

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheters skolsajt

<http://www.cinebox.se/> - Cinebox hemsida

Kapitelindelning

Du kan välja att visa hela filmen eller ett speciellt avsnitt. För starttider till respektive kapitel, se nedan.

Nr	Kapitel	Starttid:	Längd:
1	Buss	00:00	ca 05 min
2	Tunnelbana	05:00	ca 05 min
3	Varorna till affären	10:00	ca 05 min
4	Hiss och rulltrappa	15:00	ca 05 min
5	Brevets väg	20:00	ca 05 min
6	Gatustädning på natten	25:00	ca 05 min
Sluttid:		30:00	

Filmerna om staden passar bra för undervisning i samhällsorienterande ämnen för förskolan och grundskolans yngre åldrar, se www.skolverket.se.

Ur Läroplanen för förskolan - 98

Förskolans uppdrag: Förskolan ska lägga grunden till att barnen på sikt kan tillägna sig de kunskaper som utgör den gemensamma referensram som alla i samhället behöver.

Mål: Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra

I årskurs 1-3, samhällsorienterande ämnen, Lgr11

- Att leva i närområdet:

”Förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat”,

”Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola” och

”Yrken och verksamheter i närområdet”